ECLI:LV:ZRT:2024:0423.11390025822.11.S

Krimināprocess Nr. 11390025822

Lietvedības Nr. K73-0292-24/33

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Jēkabpilī 2024. gada 23. aprīlī

Zemgales rajona tiesa,

tiesnese Lilita Bārbale,

piedaloties prokuroram Raivim Košinskim,

aizstāvim Jānim Zaķim,

izskatīja atklātā tiesas sēdē krimināllietu /Persona A/, personas kods /Personas kods A/, apsūdzībā pēc Krimināllikuma 157. panta otrās daļas.

Aprakstošā daļa

[1] /Persona A/ izdarīja neslavas celšanu – apzināti nepatiesu, otru personu apkaunojošu izdomājumu tīšu izplatīšanu masu saziņas līdzeklī.

/datums/, laika posmā no pulksten 14.00 līdz pulksten 17.30, izmeklēšanā precīzi nenoskaidrotā laikā, /Persona A/ atrodoties /Adrese B/, /notikuma vieta\/, izmantojot masu saziņas līdzeklī – tiešsaistes sociālo tīkla tīmekļa vietnē "*Facebook.com*" reģistrētā lietotāja profilu "/Nosaukums/", tajā tiešsaistē pārraidīja un publicēja no minētās zāles atklāto tiesas sēdi administratīvā pārkāpuma lietā, apzinoties, ka minēto tiesas sēdi redzēs citas personas.

Minētās lietas izskatīšanas un tiešsaistē publicētās pārraides laikā /Persona A/, naidīgu motīvu vadīts, apzinoties, ka teiktais ir apkaunojošs un neatbilst īstenībai, izplatīja mutvārdos nepatiesu informāciju par /Nosaukums/ /amats/ /Persona B/, nosaucot viņu par viltvārdi, kas darbojas uz viltota dokumenta pamata, norādot, ka viņa nav /amats/ un nevar neko lemt. Turpinot noziedzīgās darbības, tiesas sēdes laikā /Persona A/ pieceļoties kājās, pagriezdamies pret /Personas B amats/, mutvārdos norādīja apkaunojošu un īstenībai neatbilstošu informāciju, ka /amats/ /Persona B/ ir viltvārde un noziedzniece, un kā /Personas B amats/ viņa neesot nekas.

Ar šādām darbībām /Persona A/ izdarīja Krimināllikuma 157. panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

Motīvu daļa

[2] Neraugoties uz to, ka ticis informēts par lietas izskatīšanas vietu un laiku likumā noteiktajā kārtībā, apsūdzētais /Persona A/ nav ieradies uz tiesas sēdi /datums1/, kā arī tiesai nav darījis zināmus neierašanos attaisnojošus iemeslus, sakarā ar ko tiesa /Persona A/ neierašanos uz tiesas sēdi atzinusi par neattaisnojošu un lēmusi par procesuālās sankcijas – piespiedu naudas 1000 *euro* – piemērošanu, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 289. panta pirmās daļas 1. punktu, kas noteic, ka kriminālprocesā iesaistītai personai var piemērot procesuālo sankciju par likumā paredzēto un procesa virzītāja noteikto procesuālo pienākumu nepildīšanu.

Neraugoties uz to, ka /Persona A/ arī par nākamo tiesas sēdi – /datums 2/ – likumā noteiktajā kārtībā nosūtīta tiesas pavēste uz lietā vienīgo viņa zināmo – deklarēto dzīvesvietas adresi –, apsūdzētais atkārtoti nav ieradies uz tiesas sēdi, kā arī darījis zināmus neierašanos attaisnojošus iemeslus.

[3] Kriminālprocesa likuma 464. panta pirmā daļa noteic, ka krimināllietu bez apsūdzētā piedalīšanās var iztiesāt par kriminālpārkāpumu, mazāk smagu un smagu noziegumu par kuru paredzēts brīvības atņemšanas sods līdz pieciem gadiem, ja apsūdzētais atkārtoti bez attaisnojoša iemesla neierodas uz tiesas sēdi [..].

Uzklausot prokurora lūgumu un aizstāvja viedokli, tiesa /datums 3/ tiesas sēdē lēmusi par krimināllietas iztiesāšanu bez apsūdzētā piedalīšanās, konstatējot, ka /Persona A/ jau atkārtoti bez attaisnojoša iemesla neierodas uz tiesas sēdēm, secinot, ka /Persona A/ ļaunprātīgi izvairās no savu procesuālo pienākumu pildīšanas un šādā veidā ir paudis savu attieksmi par piedalīšanos tiesas sēdē.

Turklāt lietas iztiesāšanai bez apsūdzētā piedalīšanās nepastāv arī juridiski šķēršļi, jo atbilstoši Krimināllikuma 7. panta otrajai daļai Krimināllikuma 157. panta otrā daļa klasificējās kā kriminālpārkāpums, kā arī atbilstoši Kriminālprocesa likuma 83. panta trešajai daļai lietas iztiesāšanā piedalās aizstāvis.

[4] Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 124. panta otrajai daļai, kriminālprocesā jāpierāda noziedzīgā nodarījuma sastāva esamība vai neesamība.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 127. panta otro un trešo daļu kriminālprocesā iesaistītās personas kā pierādījumus var izmantot tikai ticamas, attiecināmas un pieļaujamas ziņas par faktiem.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 128. panta otro un trešo daļu to, cik ticamas ir pierādīšanā izmantojamās ziņas par faktiem, izvērtē, aplūkojot visus kriminālprocesa laikā iegūtos faktus vai ziņas par faktiem kopumā un savstarpējā sakarībā, un nevienam no pierādījumiem nav iepriekš noteikta augstākas ticamības pakāpe nekā pārējiem pierādījumiem.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 129. pantu pierādījumi ir attiecināmi uz konkrēto kriminālprocesu, ja ziņas par faktiem tieši vai netieši apstiprina kriminālprocesā pierādāmo apstākļu esamību vai neesamību, kā arī citu pierādījumu ticamību vai neticamību, izmantošanas iespējamību vai neiespējamību.

[5] Savu attieksmi pret apsūdzību /Persona A/ paudis /datums 4/ (1. sējuma 141. lapa), kad viņam tikusi izsniegta apsūdzība un kur apsūdzētais norādījis, ka vainu neatzīst.

Apsūdzētais izmantojis savas tiesības un liecības par lietas apstākļiem pirmstiesas izmeklēšanā nav sniedzis.

[6] Apsūdzētā aizstāvis tiesas sēdē norādīja, ka viņam lietā nopratinātajām personām nekādu papildu jautājumu nebūs un piekrīt, ka visu šo personu liecības, kuras prokurors iekļāvis tiesā izmantojamo pierādījumu uzskaitījumā, lietas dalībnieki var izmantot tiesas debatēs, kā arī tiesa savā nolēmumā.

Līdz ar ko, tiesa, vadoties no Kriminālprocesa likuma 489. panta pirmās daļas, savu secinājumu pamatošanai šajā spriedumā izmantos arī pirmstiesas izmeklēšanā nopratināto personu liecībās un lietas materiālos fiksētās ziņas.

[7] /datums 5/ (1. sējuma 2. lapa) Valsts policijas /Nosaukums/ reģiona pārvaldē reģistrēts /Persona B/ iesniegums ar lūgumu uzsākt kriminālprocesu pret /Persona A/ un /Persona H/ par neslavas celšanu tiesas sēdes laikā – /datums 6/ –, kur /Persona A/ izteicis pret viņu, kā tiesnesi, aizskarošas piezīmes, izplatījis mutvārdos, publiski, apzināti nepatiesu informāciju, nosaucot viņu par viltvārdi un zagli, šīs ziņas publiskojot /Persona A/ "*Facebook*" profilā un /Persona H/ "*TikTok*" profilā.

Kā pierādījumu iesniegumā norādītajam, /Persona B/. /Persona B/ pievienojusi arī "*Facebook*" un "*Twitter*" attiecīgo saiti, kur pieejama viņas norādītā informācija.

[7.1] No cietušās /Persona B/ liecībām zināms, ka viņa, būdama /Nosaukums/ /amats/, /datums 6/ izskatījusi atklātā tiesas sēdē administratīvā pārkāpuma lietu, kura tikusi ierosināta pamatojoties uz /Persona A/ sūdzību. Lietas izskatīšanas sākumā konstatējusi, ka /Persona A/ veic video un audio filmēšanu, par ko iepriekš nav lūdzis atļauju. Šādu atļauju /Persona A/ esot atteicies lūgt arī tiesas sēdē, jo tā viņam neesot vajadzīga, jo tās esot viņa tiesības. Uzaicinātie liecinieki – policijas darbinieki /Persona I/ un /Persona J/ –izteikuši viedokli šajā sakarā un viņi iebilduši pret tiesas sēdes filmēšanu. Nezinot, ka šis tiesas process tiks publicēts "*Facebook*" vai kādā citā tiešsaistes sociālajā tīklā, esot devusi atļauju filmēšanai. Turpinoties tiesas sēdei /Persona A/ pārsvarā runājis par Covid-19, par Satversmi, par ko arī centies uzdot jautājumus lieciniekiem, uz ko esot aizrādījusi. Aizrādījusi /Persona A/ arī par to, ka tiesas procesu vada tiesnesis nevis lietas dalībnieks, uz ko viņš sācis kliegt, lai nepārtraucot. Vienā brīdī /Persona A/ viņai prasījis lai uzrādot Saeimas balsojumu par to, ka ir apstiprināta /amata nosaukums/ amatā. Pēc šī lūguma noraidīšanas /Persona A/ teicis, ka policija neesot policija un tiesa neesot tiesa, bet gan nenoskaidrota persona ar ķēdi, kā arī izteicis nepamatotas, aizskarošas, izdomātas piezīmes par viņu, pieteicis noraidījumu. Pēc noraidījuma izlemšanas un lēmuma paziņošanas, /Persona A/ skaļi uzvedies, bļaustījies, paudis savu necieņu, uz ko divas reizes izteikusi piezīmes par necieņas izrādīšanu tiesai. /Persona A/ turpinājis kliegšanu un tad paziņojusi, ka viņš tiek izraidīts no tiesas sēžu zāles, ko /Persona A/ ignorējis un pateicis, ka nekur neies. Lūgusi tiesas zālē atrodošos policijas darbinieku palīdzību, kuriem /Persona A/ pēc /Persona H/ sacītā, lai policijas darbiniekiem nepretojas, atstājis zāli. Visu ko /Persona A/ teicis ejot ārā no zāles, neatceroties, jo bijusi pārsteigta par šādu neadekvātu rīcību, bet atceroties, ka /Persona A/ teicis, ka viņa esot viltvārde un zagle, noziedzniece. Pēc tam /datums 5/ konstatējusi, ka /Persona A/ personīgajā sociālajā vietnē "*Facebook*" ievietots tiešsaistes video ierakts no minētās tiesas sēdes, kurā redzama viņa izrādītā, atklātā visatļautība pret tiesu, pret kārtību tiesas sēdē, tiesas norādījumu ignorēšana, kā arī dzirdami izteiktie izdomātie, nepatiesie, godu un cieņu aizskarošie fakti pret viņu kā /amata nosaukums/, norādot, ka viņa ir viltvārde.

No daudziem paziņām saņēmusi ziņas par tiešsaistē sociālajā vietnē nopublicēto tiesas sēdi. Arī pats /Persona A/ savā "*Facebook*" profilā ievietojis ierakstu ar /datums 6/ tiesas sēdi norādot "biju tiešraidē".

Cietusī norāda, ka šādā veidā viņai kā /amata nosaukums/, publiski tikusi izrādīta necieņa, tādā veidā ceļot neslavu un nodarot morālo aizskārumu.

[7.2] Cietušās /Persona B/ liecība pilnībā apstiprinās ar no /Persona A/ un /Persona H/, kurš piedalījies konkrētajā tiesas sēdē kā /Persona A/ pārstāvis, sociālajos profilos ievietoto video ierakstiem, kuri pirmstiesas izmeklēšanā izņemti (1. sējuma 20. lapa), pievienoti lietai (1. sējuma 21. lapa) un par kuriem lietā sastādīts arī apskates protokols (1. sējuma 22. - 24. lapa).

[7.3] Pēc aizstāvja lūguma pārbaudot šo ierakstu tiesas izmeklēšanas laikā, tiesa secina, ka tajā redzams un dzirdams, ka tieši apsūdzētais /Persona A/ tiesas sēdes laikā nosauc /amata nosaukums/ /Persona B/ par viltvārdi, kas darbojas uz viltota dokumenta pamata, norādījis, ka viņa nav /amata nosaukums/ un nevar te neko lemt. Turklāt redzams, ka /Persona A/ pieceļoties kājās un pagriežoties pret /Persona B/ izsaka apkaunojošu un īstenībai neatbilstošu informāciju par to, ka /amata nosaukums/ /Persona B/ ir viltvārde un zagle, noziedzniece, ka viņa kā /amata nosaukums/ neesot nekas.

[8] Šīs ziņas par faktiem savās liecībās (1. sējuma 10. - 11. lapa, 13. - 15. lapa) apstiprinājuši arī /datums 6/ izskatāmajā administratīvajā lietā uz tiesas sēdi uzaicinātie liecinieki – policijas darbinieki /Persona I/ un /Persona J/, kuri dzirdēja kā lietas izskatīšanas laikā /Persona A/ izteica pret /Persona B/ apzināti nepatiesus, apkaunojošus izdomājumus.

Liecinieki, tiesas sēdes laikā, atrodoties kā ārpus tās, gaitenī, konstatējuši, ka notiek šis tiesas sēdes video translācija, kas bijis saprotams no tiesas zāles izraidītā, turpat stāvošā /Persona A/ otra pārstāvja /Persona K/ mobilā telefona, jo bijusi dzirdama sēdes translācija.

[8.1] No /Persona J/ liecībām (1. sējuma 10. - 11. lapa) zināms, ka viņa, kā liecinieka nopratināšanas laikā /amata nosaukums/ /Persona A/ skaidrojusi, ka tiesas procesu vada tiesnesis nevis lietas dalībnieks, ko /Persona A/ ignorējis, tāpēc /amata nosaukums/ sākumā viņam izteikusi piezīmi, uz ko viņš pieprasījis, lai /amata nosaukums/ uzrāda pilnvaru vai lēmumu par to, ka viņa ir /amata nosaukums/, pieminot arī Satversmi. /amata nosaukums/ šo lūgumu noraidījusi un tad /Persona A/ teicis, ka noraida viņu kā /amata nosaukums/ un policistus kā policistus. /amata nosaukums/ devusies pieņemt lēmumu par pieteikto noraidījumu. Pārtraukuma laikā /Persona A/ kopā ar savu pārstāvi /Persona H/, turpinājuši filmēšanu un komentējuši notikušo tiesas sēdi, izteikuši kaut kādus aplamus apgalvojumus par likumdošanu un Latvijas valsts iekārtu, kā arī sarunas laikā ar /Persona H/ /amata nosaukums/ nosaucis par noziedznieci. Kad /amata nosaukums/ atnākusi atpakaļ, paziņojusi un izsniegusi /Persona A/ pieņemto lēmumu, tad /Persona A/ palicis dusmīgs un paziņojis, ka /amata nosaukums/ ir viltvārde, kas darbojas uz viltota dokumenta pamata un neuzskata par iespējamu turpināt tiesas sēdi, jo /amata nosaukums/ nevar uzrādīt dokumentu par viņas apstiprināšanu, paziņojis, ka viņa neesot nekāda /amata nosaukums/ un te neko lemt nevarot. /Persona A/ runājis par to, ka tagad nākot tautas suverēnā vara un viņiem esot tiesības lemt par to vai viņa tagad ir /amata nosaukums/ vai nav. Paziņojis ka /amata nosaukums/ ir viltvārde un noziedzniece un kā /amata nosaukums/ viņa neesot nekas. /amata nosaukums/ izteikusi /Persona A/ piezīmi par necieņas izrādīšanu pret tiesu, uz ko /Persona A/ pateicis, ka viņa pati izrādot necieņu tautas suverēnai varai. /amata nosaukums/ pateikusi, ka izraida /Persona A/ no zāles, uz ko /Persona A/ atbildējis, ka viņa neko nevarot izraidīt, jo neesot nekāda /amata nosaukums/, bet /Persona A/ pārstāvis /Persona H/ pateicis, ka viņi noraida pašu /amata nosaukums/, kam /Persona A/ piebalsojis.

[8.2] No liecinieka /Persona I/ liecības pirmstiesas izmeklēšanā (1. sējuma 13. - 15. lapa) secināms, ka pēc būtības par lietas apstākļiem viņš sniedz analoģiskas liecībās, kādas tās sniedzis liecinieks /Persona J/. Papildus liecinot par to, ka apskatot /Persona A/ masu saziņas līdzekļa personīgo "*Facebook*" profilu, konstatējis, ka publikācija datēta ar /datums 6/ bijusi tiešraidē ar nosaukumu "/Nosaukums/", kur bijuši 9748 skatījumi un dalījušies 284 skatītāji. Kad /amata nosaukums/ devusi atļauju filmēt tiesas sēdi, viņš zinājis, ka tā tiek translēta tiešsaistē no /Persona A/ "*Facebook*" profila konta, jo dzirdējis kā pirms tiesas sēdes /Persona A/ uzrunājis savus sekotājus, sakot, ka esot ieradies tiesā.

Zem video ieraksta esot bijis ierakstīts "/Pilsētas Nosaukums/ tiesas ēkā nenoskaidrotai personai ar ĶĒDI", vēlāk bijis redzams, ka /Persona A/ profilam jau ir 12 946 skatījumi, bet kopumā šo publikāciju esot noskatījušies cilvēki 81,2 tūkstošus reižu 3017 skatītāji atzīmējuši, ka šis ieraksts paticis.

[8.3] Liecinieka /Persona I/ norādīto apstiprina arī pie nopratināšanas protokola pievienotas liecinieka iesniegtās izdrukas no "*Facebook* "un "*TikTok*" /Persona A/ un /Persona H/ personīgajiem profiliem (1. sējuma 16. - 17. lapa).

[8.4] Abu norādīto liecinieku liecības pilnībā tiek apstiprinātas arī ar lietā iesniegtajiem video-audio ierakstiem par konkrētās tiesas sēdes gaitu (1. sējuma 21., 29. lapa).

[9] No /Pilsētas Nosaukums/ iecirkņa KrPN /amats/ /Persona G/ lietā sniegtās informācijas, kas fiksēta ziņojumu veidā (1. sējuma 4. lapa), zināms, ka /Persona A/ savā kontā sociālajā vietnē "*Facebook*" ievietojis videoierakstus no tiesas sēdes /datums 6/, kuras laikā /amata nosaukums/ /Persona B/ tikusi nosaukta par viltvārdi un zagli. Atverot cietušās /Persona B/ iesniegumā norādīto interneta saiti, ticis konstatēts, ka tajā esošais ieraksts ticis saglabāts no "*TikTok*" un ievietots "*Twitter*" profilā /Nosaukums C/ /datums 7/ plkst.12.26.

[9.1] Minēto apstiprina izdruka no šī profila (1. sējuma 5. lapa), kur redzams ieraksts: "Īsu brīdi pirms nosauca /amata nosaukums/ par noziedznieci" un cietušās /Persona B/ attēls no tiesas sēdes.

[9.2] Tāpat no /amats/ /Persona G/ lietā sniegtās informācijas redzams, ka /datums 8/ ticis apskatīts "*Facebook.com*" reģistrētais /Persona A/ lietotāja profils, kur redzams, ka izmantojot tiešsaistes sociālā tīkla tīmekļa vietni viņš bijis tiešraidē /datums 6/ plkst. 14.11, kur ar nosaukumu "/Pilsētas Nosaukums/ tiesa" tiešsaistē pārraidīja un publicēja /Nosaukums/, /Adrese A/ atklāto tiesas sēdi administratīvā pārkāpuma lietā, kurā piedalījās /Persona A/ (1. sējuma 6. lapa).

[9.3] Kā tas secināms no lietai pievienotajiem video-audio ierakstiem, tad tieši /Persona A/ /Persona A/ un tieši šajā tiesas sēdē mutvārdos izteica apzināti nepatiesus, apkaunojošus, īstenībai neatbilstošus, izdomājumus pret amatpersonu, /Nosaukums/ /amata nosaukums/ /Persona B/, kā arī šos izdomājumus tīši izplatīja masu saziņas līdzeklī, tiešsaistē sociālo tīklu tīmekļa vietnē "*Facebook.com*", apzinoties, ka šo ierakstu redzēs citas personas.

[9.4] Lietas materiālos atrodami arī pierādījumi par to, ka /Persona B/ likumā noteiktajā kārtībā tikusi iecelta par /amata nosaukums/ (1. sējuma 26. - 27. lapa).

Tādējādi tiesa atzīst, ka nav nekāda pamata apšaubīt ne cietušās /Persona B/, ne minēto liecinieku liecības. Visas šīs liecības ir savstarpēji saistītas, viena otru papildinošas un nekādas pretrunas tajās nav konstatējamas.

Turklāt, kā tas jau norādīts iepriekš, šīs liecības par mutvārdos izteikto neslavas celšanu /Persona B/ pilnībā tiek apstiprinātas ar video-audio ierakstiem, kuros atspoguļota /datums 6/ tiesas sēdes gaita.

Tiesa uzskata par pilnībā pierādītu arī to, ka konkrētās tiesas sēdes ierakstus, tajā skaitā arī tos, kur redzams un dzirdams kā /Persona A/ tīši, apzināti nosauc /Persona B/ par viltvārdi un noziedznieci, nolūkā celt neslavu cietušajai, apsūdzētais tīši, nolūkā celt neslavu, šos ierakstus arī izplatīja masu saziņas līdzeklī, kur tos aplūkoja vairāki desmiti tūkstoši sekotāju.

[10] Tiesa, pārbaudījusi un novērtējusi prokurora lietā iesniegtos pierādījumus un dokumentus to kopumā un savstarpējā saistībā uzskata, ka /Persona A/ vainīgums viņam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā ir pierādīts ārpus saprātīgām šaubām, ka lietā ir iegūti pietiekami, attiecināmi un pieļaujami pierādījumi, kuri apstiprina apsūdzībā norādītos noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas apstākļus un /Persona A/ vainīgumu viņam celtajā apsūdzībā pēc Krimināllikuma 157. panta otrās daļas.

[11] Krimināllikuma 157. panta otrā daļa paredz kriminālatbildību par apzināti nepatiesu, otru personu apkaunojošu izdomājumu tīšu izplatīšanu – neslavas celšanu – masu saziņas līdzeklī.

Konkrētais noziedzīgais nodarījums klasificējas kā kriminālpārkāpums un apdraud personas godu un cieņu.

Atbilstoši juridiskajā literatūrā paustajam, gods – tas ir personības novērtējums, kur mēraukla ir paša indivīda uzvedība, viņa attieksme pret sociālām un garīgām vērtībām, līdzcilvēkiem, sabiedrību. Savukārt cieņa- ir cilvēka pašnovērtējums, kas pamatojas uz tam ieaudzinātajām un piemītošajām īpašībām. Šīs abas morālās kategorijas ir cieši saistītas un nosaka cilvēka reputāciju (cilvēka statusu sabiedrībā).

Neslavas celšanas priekšmets ir izdomājums, kas apkauno cietušo. Krimināllikuma 157. panta sastāvs veidojas tikai tādā gadījumā, ja cietušo apkaunojošie fakti neatbilst īstenībai.

Izdomājumam neslavas celšanas gadījumā jābūt tādam, kas cietušo apkauno. Vai izdomājums atzīstams par cietušo apkaunojošu, ir fakta jautājums, ko katrā konkrētā gadījumā izlemj tiesa.

Ar apzināti nepatiesu izdomājumu izplatīšanu Krimināllikuma ietvaros saprot citu personu iepazīstināšanu ar šo nepatieso informāciju.

Neslavas celšana ir izdarīta mutvārdos publiski, ja apzināti nepatiess izdomājums paziņots plašākam cilvēku lokam uzstājoties sapulcē, lasot lekciju un tamlīdzīgos pasākumos.

Noziedzīgais nodarījums pabeigts ar brīdi, kad apzināti nepatiesie, otru personu apkaunojošie izdomājumi ir izplatīti kādā no dispozīcijā minētajiem veidiem.

Ar neslavas celšanu masu saziņas līdzeklī jāsaprot otru personu pazemojošas informācijas vai apzināti nepatiesu, apkaunojošu izdomājumu izplatīšana izmantojot presi, radio, televīziju, interneta mājaslapu un citus masu saziņas līdzekļus, tādējādi ievērojami paplašinot to personu loku, kuras var iepazīties ar sniegto informāciju (sk.*U.Krastiņš, V.Liholaja. Krimināllikuma komentāri. Otrā daļa (IX-XVII nodaļa). Otrais papildinātais izdevums, Rīga: Tiesu namu aģentūra , 2018, 440.-442. lapa*).

No subjektīvās puses neslavas celšana var tikt izdarīta tikai ar tiešu nodomu, jo vainīgais apzinās, ka par cietušo izplatāmās ziņas ir nepatiesas un apkauno viņu, un vēlas ar šādu rīcību celt viņam neslavu.

Ievērojot to, ka apsūdzētais /Persona A/ ir fiziska, pieskaitāma persona, kura sasniegusi cienījamu vecumu, tiesai nerodas nekādas šaubas, ka apsūdzētais apzinājās, ka ir aicināts un ieradies uz /Nosaukums/ tiesas sēdi, kurā paredzēta viņa paša sūdzības izskatīšana konkrētā administratīvajā lietā.

Šī paša iemesla dēļ tiesai nerodas šaubas arī par to, ka /Persona A/ pilnībā apzinājās, ka jebkurā tiesā Latvijā lietas izskata tikai likumā noteiktā kārtībā iecelti tiesneši.

Tiesa uzskata, ka nosaucot /amata nosaukums/ par viltvārdi, kas darbojas uz viltota dokumenta pamata, norādot, ka viņa nav /amata nosaukums/ un neko nevar lemt, ka esot noziedzniece, /Persona A/ rīkojās tīši, apzinoties, ka viņa apgalvojumi ir nepatiesi, saprata, ka šādi izteicieni apkaunos konkrēto personu kā amatpersonu- /amata nosaukums/ un arī vēlējās tādā veidā apzināti celt neslavu /Persona B/.

Tiesa uzskata, ka konkrētie /Persona A/ izdomājumi attiecībā pret ikvienu personu būtu atzīstami par apkaunojošiem, bet šajā gadījumā, kad tādi tiek pausti un izplatīti attiecībā pret amatpersonu – /amata nosaukums/, tie ir vērtējami kā apkaunojoši un morāli pazemojoši.

Neslavas celšana šajā gadījumā izdarīta mutvārdos, atklātā tiesas sēdē, tātad publiski, turklāt šie apkaunojošie, apzināti nepatiesie izdomājumi izplatīti tiešsaistē, masu saziņas līdzeklī- tiešsaistes sociālo tīklu tīmekļa vietnē "*Facebook*" ar reģistrētā lietotāja profilu /Nosaukums B/, kur tiešsaistē tika pārraidīta un publicēta konkrētā tiesas sēde, kuru apskatījuši vairāki tūkstoši personu.

Tiesa atzīst, ka /Persona A/ vainīgums apsūdzībā inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā ir pierādīts pilnībā un tas pareizi kvalificēts kā neslavas celšana – apzināti nepatiesu, otru personu apkaunojošu izdomājumu tīša izplatīšana masu saziņas līdzeklī pēc Krimināllikuma 157. panta otrās daļas.

[12] Nosakot sodu, tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 35., 46., 47. un 48. pantu ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu, radīto kaitējumu, apsūdzētā atbildību mīkstinošus un atbildību pastiprinošus apstākļus, vainīgā personību.

[12.1] Apsūdzētais /Persona A/ noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdī Latvijā nebija sodīts, no Personas datu pārlūkā pieejamās informācijas (1. sējuma 118. - 122. lapa) redzams, ka /Persona A/ ir sasniedzis piecdesmit gadu vecumu, viņa apgādībā atrodas viens nepilngadīgs bērns, ir deklarēta dzīvesvieta Latvijā, ir Latvijas pilsonis (2. sējumā 54. lapa). Par savu izglītības līmeni un iztikas līdzekļu ieguves avotu /Persona A/ nekādu informāciju lietā nav sniedzis.

[12.2] No Sodu reģistra izdrukas (2. sējuma 56. - 59. lapa) redzams, ka /Persona A/ pēdējo trīs gadu laikā ticis sodīts administratīvā kārtā četrdesmit vienu reizi, neviens no piemērotajiem sodiem – naudas sodiem – nav izciests.

[12.3] Apsūdzētais izdarījis noziedzīgu nodarījumu, kurš saskaņā ar Krimināllikuma 7. panta otro daļu klasificēts kā krimināl pārkāpums.

[12.4] Atbilstoši Krimināllikuma 47. pantam apsūdzētā atbildību mīkstinoši apstākļi netika konstatēti.

[12.5] Tiesa atbilstoši Krimināllikuma 48. pantam nekonstatē arī apsūdzētā atbildību pastiprinošus apstākļus, jo nepiekrīt apsūdzības viedoklim par to, ka par /Persona A/ atbildību pastiprinošu apstākli, saskaņā ar Krimināllikuma 48. panta pirmās daļas 1. punktu būtu atzīstams tas, ka izdarītais noziedzīgais nodarījums veido noziedzīgu nodarījumu recidīvu ar /valsts nosaukums/ Republikas spriedumu no 16.12.2019.- 07.08.2020 ar kuru /Persona A/ tikla noteikts brīvības atņemšanas sods uz astoņiem mēnešiem.

Krimināllikuma 28. pants noteic, ka Latvijā krimināltiesību recidīvu veido tikai tīši (ar nodomu) izdarīti noziedzīgi nodarījumi, turklāt tam jābūt vismaz vienam tīšam noziedzīgam nodarījumam pēc personas notiesāšanas par agrāk izdarītu tīšu noziedzīgu nodarījumu, ja sodāmība par iepriekšējo nodarījumu jaunā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdī nav dzēsta vai noņemta likumā noteiktajā kārtībā (*Uldis Krastiņš, Valentija Liholaja.*

Krimināllikuma komentāri. Pirmā daļa (I-VIII^2 nodaļa). Trešais papildinātais izdevums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2021,137.-138. lapa).

Tiesu praksē nostiprinājusies atziņa, ka spriedumi, kuri uz personu pieņemti ārvalstī, vērtējot jautājumu par noziedzīgu nodarījumu recidīvu, Latvijas tiesās netiek ņemti vērā, jo no ieraksta sodu reģistrā nav zināms vai ārvalstī izdarītais noziedzīgais nodarījums ir tīšs noziegums, kā arī nav zināms, kādā kārtībā šī sodāmība saskaņā ar ārvalsts likumu dzēšas.

Neatzīstot konkrēto atbildību pastiprinošo apstākli par piemērojamu, tiesa uzskata, ka prokurora pieprasītais soda mērs ir samazināms.

[13] Nosakot sodu /Persona A/, tiesa vadās no Krimināllikuma 46. pantā paredzētajiem sods noteikšanas vispārīgajiem principiem:

1) Sodu nosaka tādā apmērā, kādu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu paredz šā likuma sevišķās daļas attiecīgā panta sankcija, ievērojot šā likuma vispārīgās daļas noteikumus;

2) Nosakot soda veidu, ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, kā arī vainīgā personību;

3) Nosakot soda mēru, ņem vērā atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus;

3^1) Ja šā likuma sevišķās daļas panta sankcija par izdarīto noziegumu paredz tikai vienu pamatsodu- brīvības atņemšanu, nosakot tās ilgumu, ņem vērā noziedzīgā nodarījuma raksturu, radīto kaitējumu, vainīgā personību, kā arī atbildību pastiprinošos un mīkstinošos apstākļus;

4) Brīvības atņemšanas sodu par kriminālpārkāpumu un mazāk smagu noziegumu piemēro, ja soda mērķis nav sasniedzams, nosakot kādu no attiecīgā panta sankcijā paredzētajiem vieglāka soda veidiem.

[13.1] Izvēloties soda veidu un tā apmēru, tiesa vadās no tiesu praksē paustajām atziņām par to, ka krimināls odam jābūt tādam, kas sekmē noziedzīgu nodarījumu veicinošo faktoru novēršanu (mazināšanu). Soda bardzība bieži vien nav pietiekama, lai persona apzināti atteiktos no jaunu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas.

Tiesa uzskata, ka sodam jābūt tādam, kas atjauno taisnīgumu, tam jābūt taisnīgam pašam par sevi, tāpat jāņem vērā vispārīgās prevencijas princips un sabiedriskās drošības intereses.

Atbilstoši Krimināllikuma 35. pantam, soda mērķis ir aizsargāt sabiedrības drošību, atjaunot taisnīgumu, vainīgo personu sodīt par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, resocializēt sodīto personu, kā arī panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumu un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas.

[13.2] Par noziedzīga nodarījum izdarīšanu pēc Krimināllikuma 157. panta otrās daļas likumdevējs paredzējis sodus: īslaicīgu brīvības atņemšanu, sabiedrisko darbu vai naudas sodu.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Krimināllietu departaments paudis atziņu, ka tiesai ir pienākums noteikt vainīgajai personai tiesiski pamatotu un taisnīgu sodu saskaņā ar Krimināllikuma 46. pantā norādītajiem soda noteikšanas vispārīgajiem principiem, ievērojot Krimināllikuma 35. pantā noteikto soda mērķi. Tomēr šajā lēmumā pausta arī atziņa par to, ka tiesai nav pienākums ikreiz noteikt vainīgajam visvieglāko likumā paredzēto sodu, piemērojot visus iespējamos labvēlīgos likuma nosacījumus (sk. *Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta 2018. gada 19. jūnija lēmums lietā Nr. SKK-J-348/2018, Nr. 11519007816*).

Kā tas norādīts iepriekš, tad Krimināllikuma 46. panta ceturtā daļa noteic, ka par krimināl pārkāpumu brīvības atņemšanas sodu piemēro, ja soda mērķis nav sasniedzams, nosakot kādu no attiecīgā panta sankcijā paredzētajiem vieglāka soda veidiem.

Šajā sakarībā Augstākās tiesas Senāts paudis viedokli, ka nesamērīgi mīksta soda noteikšana neveicina arī soda prevencijas uzdevumu izpildi, jo nenostiprina ne vainīgās personas ne citu personu pārliecību par nepieciešamību

pildīt likumus un atturēties no noziedzīgo nodarījumu izdarīšanas (sk. *Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta 2014. gada 30. septembra lēmums lietā Nr. SKK-306/2014*).

[13.3] Tiesa uzskata, ka /Persona A/ sods par izdarīto noziedzīgo nodarījumu nosakāms īslaicīgas brīvības atņemšanas veidā, kā to lūdz apsūdzības uzturētājs, jo ievērojot ziņas par apsūdzētā personību, konkrēto noziedzīgu nodarījumu raksturojošos apstākļus, salīdzinājumā ar citiem analoģiska veida noziedzīgiem nodarījumiem, tiesa secina, ka nosakot cita veida sodu, tādu kas nebūtu saistīts ar brīvības atņemšanu, soda mērķis netiks sasniegts.

Tiesību zinātnē pausta atziņa, ka persona, kura izdarījusi vairākus noziedzīgus nodarījumus, arī administratīvos pārkāpumus, ir negatīvāk vērtējama, jo viņas apziņā jau ir iesakņojies uzskats, ka sabiedrībā var dzīvot, savas personiskās egoistiskās tieksmes izvirzot augstāk par citu cilvēku tiesībām un interesēm (sk.*Krastiņš U. Noziedzīgs nodarījums. Juridiskā mācību un izglītojošā literatūra. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2000, 185.lpp.*).

Savukārt judikatūrā pausta atziņa, ka apsūdzētā personu raksturojošas ziņas ir tikai viens no apstākļiem, kas ļauj individualizēt sodu Krimināllikuma Sevišķās daļas attiecīgā panta sankcijas ietvaros. Bez apsūdzētā personu raksturojošām ziņām ir jāvērtē arī citi apstākļi, kas raksturo konkrēto noziedzīgo nodarījumu un atšķir to no citiem tāda paša veida noziedzīgiem nodarījumiem (sk. *Augstākās tiesas 2012. gada 27. jūnija lēmums lietā SKK-127/12*).

Krimināllietas materiāli to kopumā liecina par to, ka /Persona A/ savas intereses un vēlmes nostāda augstāk par likumā noteikto kārtību, vadās tikai pēc savām iedomātām vērtībām, nerēķinoties ar sabiedrībā vispārpieņemtām komunikācijas un ētikas normām.

Lietas iztiesāšanas laikā, tiesa pārliecinājās, ka /Persona A/ nekādus pozitīvus secinājumus priekš sevis no viņam celtās apsūdzības nav izdarījis, bet gan ar naidu, agresiju un bravūru vēršas pret visiem lietas dalībniekiem.

Konkrēto noziedzīgo nodarījumu raksturo tas, ka ir aizskarts personas, kura pilda savus dienesta pienākumus, kā tiesu varas pārstāve, izskatot paša /Persona A/ tiesā iesniegtu sūdzību, – tiesneses, gods un cieņa.

Vērtējot apsūdzētā personību, tiesa secina, ka /Persona A/ ir persona ar zemu tiesiskās apziņas līmeni, par ko liecina fakts, ka trīs gadu laikā viņš ticis sodīts administratīvā kārtā vismaz četrdesmit reizes (2. sējuma 58. - 59. lapa), turklāt visos gadījumos sods noteikts naudas soda veidā un visi nolēmumi tikuši nodoti piespiedu izpildei, ziņu par izpildi nav.

Neraugoties uz šiem piemērotajiem sodiem, /Persona A/ savu sociālo dzīvesveidu nemaina. No lietas materiāliem secināms, ka /Persona A/ ignorējis pirmstiesas procesa virzītāja uzaicinājumus, tādējādi traucējot savlaicīgu kriminālprocesa norisi, par ko arī tikusi piemērota procesuālā sankcija.

Turklāt arī izskatāmajā lietā /Persona A/ par procesuālās darbības norises traucēšanu piemērotas procesuālās sankcijas kopumā 2200 *euro* apmērā, bet par savu procesuālo pienākumu nepildīšanu piemērota piespiedu nauda 1000 *euro* apmērā.

Šāda apsūdzētā attieksme gan sistemātiski izdarot likumpārkāpumus, kuri veido administratīvā pārkāpuma sastāvu, gan nihilistiskā attieksme pret savu procesuālo pienākumu pildīšanu un tāda pat attieksmi pret citiem sabiedrības locekļiem, kas nav mainījusies kopš konkrētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas, raksturo /Persona A/ kā personību, kura dzīvo izvirzot savas personiskās egoistiskās tieksmes augstāk par citu cilvēku tiesībām un interesēm, turklāt necenšas to labot un pārtraukt.

[13.4] Vērtējot alternatīvo sodu piemērošanas iespējamību /Persona A/, tiesa uzskata, ka naudas soda piemērošanu tiesa neatrod par iespējamu, jo apsūdzētais lietā nav sniedzis nekādu informāciju par savu mantisko stāvokli – nav zināms vai /Persona A/ ir legāls iztikas līdzekļu ieguves avots un kāds ir tā apmērs. No tā, ka /Persona A/ nav samaksājis pēdējo trīs gadu laikā viņam noteiktos vismaz četrdesmit administratīvos naudas sodus, tiesa secina, ka apsūdzētā mantiskais stāvoklis nav tik pietiekams, lai viņš likumā noteiktajā termiņā būtu spējīgs naudas sodu samaksāt. Turklāt no lietā atrodošās informācijas, redzams, ka /Persona A/ apgādībā ir nepilngadīgs bērns.

Judikatūrā nostiprināta atziņa, ka tiesai, nosakot naudas sodu ir jāizvērtē ne tikai izdarītā noziedzīgā nodarījuma kaitīgums, bet arī vainīgā mantiskais stāvoklis, kuru atbilstoši Krimināllikuma 41. panta ceturtajai daļai nosaka,

novērtējot vainīgā iespējas nekavējoties samaksāt naudas sodu vai gūt paredzamus ienākumus, kas nodrošinātu viņam iespēju likumā noteiktajā laikā samaksāt uzlikto naudas sodu (sk. *2021. gada 15. decembra Krimināllietu departamenta lēmums lietā Nr. SKK-153/2021*).

Turklāt, ievērojot jau šajā krimināprocesā pret apsūdzēto piemēroto procesuālo sankciju apmēru un to, ka /Persona A/ nekādu interesi par šo sodu nomaksu, tāpat kā par administratīvo sodu nomaksu, neizrāda, tad arī šāda veida sods soda mērķi nesasniegs.

[13.5] Tiesa uzskata, ka attiecībā pret /Persona A/ nav piemērojams arī sods – sabiedriskais darbs.

Krimināllietas iztiesāšanas laikā pats apsūdzētais, atsaucies uz sliktu veselības stāvokli, sakarā ar ko paredzama ilgstoša ārstēšanās slimnīcā, tika lūdzis lietas iztiesāšanu noteikt uz vēlāku laiku (sk. 2023. gada 23. oktobra tiesas sēdes protokols – 2. sējuma lietas 4. lapa). Lietas materiālos nekāda informācija par /Persona A/ veselības stāvokli nav iesniegta.

Tomēr, neatkarīgi no minētā, ņemot vērā to, ka tiesas ieskatā apsūdzētais /Persona A/ ir persona ar zemu tiesiskās apziņas līmeni, tad tiesa uzskata, ka šajā gadījumā arī sods – sabiedriskais darbs – soda mērķi nesasniegs.

[14] Drošības līdzeklis /Persona A/ nav piemērojams.

[15] Lietā radušies procesuālie izdevumi, kuri saistīti ar juridiskās palīdzības saņemšanu no valsts līdzekļiem apsūdzētajam kopumā 1067,31 *euro*apmērā par zvērinātu advokātu D. Barakas, J. Krasnobokija, A. Rozenbergas un J. Zaķa sniegto juridisko palīdzību (1.sējuma 72., 131., 134., 145., 152., 159., 214. lapa, lietas 2. sējuma 9., 60. - 66. lapa).

Saskaņā ar Krimināprocesa likuma 368. panta pirmo daļu procesuālos izdevumus piedzen no notiesātajiem, nosakot 30 dienu termiņu to labprātīgai atlīdzināšanai.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Krimināprocesa likuma 464. panta pirmo daļu, 500., 511., 512., 520., 523. panta $1.^1$ daļu, 527. - 529. pantu tiesa

nosprieda

atzīt /Persona A/ par vainīgu Krimināllikuma 157. panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīt viņu ar īslaicīgu brīvības atņemšanu uz diviem mēnešiem.

Drošības līdzekli /Persona A/ nepiemērot.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52. panta ceturto daļu soda laikā ieskaitīt /Persona A/ aizturēšanu no /datums/ plkst. 15.41 līdz /datums/ plkst. 21.57, kas atbilst vienai īslaicīgas brīvības atņemšanas dienai.

Piedzīt no /Persona A/ par labu valstij procesuālos izdevumus 1067,31 *euro* par zvērinātu advokātu D. Barakas, J. Krasnobokija, A. Rozenbergas, J. Zaķa sniegto juridisko palīdzību, iemaksājot šo summukontā Nr. LV05TREL819045814800B, Valsts kase, reģistrācijas numurs 90000050138, BIC kods TRELLV22, maksājuma mērķis: EKK F22010010, krimināprocess Nr.11390025822.

Noteikt /Persona A/ termiņu procesuālo izdevumu labprātīgai atlīdzināšanai – 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā 10 dienu laikā pēc pilna sprieduma pieejamības dienas, sūdzību vai protestu iesniedzot Zemgales rajona tiesā.

Pilns spriedums pieejams tiesas kancelejā 2024. gada 3. maijā.

Tiesnese L. Bārbale